

Nr 13.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1953/54 till bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier.

I årets statsverksproposition (IX ht p. 79) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1953/54 till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier beräkna ett anslag av 260 000 kronor.

Sedermere har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 30 januari 1953 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 71, föreslagit riksdagen att dels medgiva, att vissa av statens veterinärmedicinska anstalts arbetsuppgifter må i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen angivna riktlinjer överflyttas till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier, dels ock å riksstaten för budgetåret 1953/54 under nionde huvudtiteln till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier anvisa ett anslag av 200 000 kronor.

Inledning.

Genom beslut den 12 maj 1950 uppdrog Kungl. Maj:t åt veterinärstyrelsen och styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt att gemensamt utreda frågan om möjligheterna att överflytta vissa arbetsuppgifter från anstalten till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier ävensom därmed sammanhängande spörsmål.

Styrelserna — i det följande benämnda utredningen — har den 4 november 1952 avgivit betänkande angående den veterinärbakteriologiska laboratorieverksamheten (stencilerat). Vid betänkandet har fogats förslag till reglemente för hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier.

Över betänkandet och nämnda förslag till reglemente har, efter remiss, utlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Utskottet torde i det följande få lämna en kortfattad redogörelse för *utredningens förslag och yttrandena däröver*. Beträffande en utförligare redogörelse härför torde utskottet få hänvisa till s. 4—33 i propositionen.

Huvuddragen av utredningens förslag och yttrandena däröver.**Utredningen.**

Utredningen finner ett påtagligt behov föreligga att från statens veterinärmedicinska anstalt avlasta en del av de på anstalten ankommande arbetsuppgifterna i syfte att dels undvika en eljest ofrånkomlig ytterligare utvidgning av anstaltens personella och materiella resurser, dels skapa gynnsammare betingelser för den del av verksamheten vid anstalten, som är inriktad på vetenskaplig forskning. En dylik avlastning anses lämpligen böra genomföras på så sätt, att för enklare diagnostiska undersökningar, vilka oftast är av rutinmässig karaktär, skall anlitas lokala veterinärbakteriologiska laboratorier.

Vidare anses utrett, att de tio veterinärbakteriologiska laboratorier, som nu finns inrättade hos vissa hushållningssällskap, i och för sig är lämpligt belägna och att det måste betecknas såsom ett betydande allmänt intresse, att de icke nödgas nedlägga sin verksamhet. Utredningen syftar härvid främst på den fortsatta kontrollen av kastsjukan samt det påbörjade bekämpandet av juverinflammationerna. Beträffande kastsjukekontrollen anses det sålunda uteslutet, att statens veterinärmedicinska anstalt i fråga om de kreaturstäta delarna av landet skall kunna övertaga undersökningen av samlingsmjölk-(ABR-)proven. Vidare förutsätter åtgärderna mot juverinflammationerna enligt utredningen, att tillgången till lokala veterinära laboratorier kommer att bestå i de delar av landet, där sådana nu finns.

Utredningen finner det tillika klarlagt, att den vid ifrågavarande laboratorier tjänstgörande veterinärpersonalen icke överallt besitter den färdighet i allmänbakteriologisk och patolog-anatomisk diagnostik, som gör den skickad att utan vidare påtaga sig samtliga de arbetsuppgifter, vilkas decentralisering från statens veterinärmedicinska anstalt bör eftersträvas. Enligt utredningen blir det därför nödvändigt, att denna personal får tillfälle till successiv vidareutbildning.

Beträffande de ekonomiska förhållandena uttalar utredningen, att de olika undersökningar, för vilka laboratorierna enligt utredningens mening är nödvändiga eller lämpade, icke kan väntas medföra inkomster av sådan storlek, att laboratorierna blir självförsörjande. Om den åsyftade avlastningen från anstalten skall kunna fortlöpande genomföras, måste fördenskull en ökning av statsbidraget till driften av laboratorierna komma till stånd. Utredningen föreslår med hänsyn härtill, att bidraget för år 1953 skall höjas från det nuvarande beloppet av 10 000 kronor för varje laboratorium till 30 000 eller 20 000 kronor, beroende på om laboratoriet är fullt utbyggt eller icke.

På grund av det anförda hemställer utredningen *dels* att i betänkandet angivna riktlinjer för en överflyttning från statens veterinärmedicinska anstalt till lokala veterinärbakteriologiska laboratorier av vissa anstalten åvilande arbetsuppgifter måtte godkännas, *dels* att reglemente för hushållnings-

sällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier måtte utfärdas i enlighet med det vid betänkandet fogade förslaget *och dels* att till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier måtte för budgetåret 1953/54 anvisas ett anslag av 260 000 kronor, att av veterinärstyrelsen disponeras för att utbetala bidrag till sällskap, som driver laboratorium enligt föreskrifterna i nämnda reglemente. Vidare föreslås, att av hushållningssällskap anställd veterinär, som blivit av veterinärstyrelsen kompetentförklarad, skall för sin tjänstgöring få räkna tjänstår lika med civila veterinärer i statens tjänst. Slutligen förutsättes att Kungl. Maj:t framdeles, på framställning av veterinärstyrelsen efter samråd med statens veterinärmedicinska anstalt, skall meddela beslut angående erforderlig vidareutbildning av de veterinära befattningshavarna vid ifrågavarande laboratorier.

Yttrandena.

Utredningens förslag har i princip tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *samtliga remissinstanser*. Dock har *länsstyrelsen i Stockholms län* ansett förslagen knappast vara så positiva och konstruktiva, som man kunnat vänta, enär några konkreta förslag att inrätta nya laboratorier icke framlagts. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* har för sin del funnit förslagen vara alltför vaga. Vidare har *förvaltningsutskotten hos Stockholms läns och stads samt Uppsala läns hushållningssällskap* — mot bakgrunden av förhållandena i dessa län — gjort den anmärkningen att även sådana fall, där veterinärbakteriologisk verksamhet bedrivs blott i begränsad utsträckning, bort behandlas av utredningen. Slutligen må redan här nämnas att *statskontoret* ansett en förutsättning för förslagets genomförande vara, att någon ökning av statsunderstödet till ifrågavarande laboratoriers drift icke skall bli erforderlig. I övrigt har endast gjorts invändningar mot vissa detaljer av förslaget.

Departementschefen.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande.

»Såsom framgår av det föregående har veterinärstyrelsen och styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt numera fullgjort det dem lämnade uppdraget att gemensamt utreda frågan om möjligheterna att överflytta vissa arbetsuppgifter från nämnda anstalt till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier ävensom därmed sammanhängande spørsmål. Det av myndigheterna avgivna betänkandet med förslag i ämnet innebär i huvudsak, att enklare diagnostiska undersökningar, i regel av rutinmässig karaktär, skall decentraliseras från anstalten till nyssnämnda laboratorier. En förutsättning härför har ansetts vara, att den veterinära personalen vid dessa erhåller viss vidareutbildning. Därjämte har utredningen funnit en

ökning av det statliga bidraget till laboratorierna nödvändig för att den ifrågasatta decentraliseringen skall kunna genomföras. För att skapa bättre stadga åt verksamheten vid laboratorierna har slutligen föreslagits, att ett särskilt reglemente för dessa skall fastställas. Utredningens förslag har i stort sett tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna.

Vad i ärendet förekommit ger vid handen, att det totala antalet undersökningar, som årligen utföres vid anstalten, under senare år visat en avsevärd nedgång, framför allt till följd av att kastsjuke- och hönstyfusdiagnostiken decentraliserats till hushållningssällskapens veterinärmedicinska laboratorier. Till avsevärd del hänför sig nedgången sålunda till relativt enkla rutinundersökningar. Å andra sidan har de mera komplicerade uppgifterna samtidigt ökat. Arbetsbördan är därför fortfarande av sådan omfattning, att den hindrar anstalten från att ägna önskvärd uppmärksamhet åt vissa delar av dess verksamhetsområde. Sålunda har anstaltens uppgifter i fråga om den vetenskapliga forskningen hittills fått stå tillbaka, enär personalen icke i tillräcklig grad kunnat frigöras för forskningsändamål. Olägenheten härav torde framstå desto klarare, om man betänker, att möjligheterna till att effektivt bekämpa de olika husdjurssjukdomarna i hög grad beror på den veterinärmedicinska forskningens resultat.

I likhet med utredningen finner jag det vara nödvändigt, att åtgärder vidtages för att råda bot på nu angivna förhållande. Härvid synes två vägar stå öppna. Den ena är att öka anstaltens personal liksom även dess materiella resurser i sådan utsträckning, att erforderliga möjligheter till vetenskaplig forskning skapas. Den andra utvägen att nå detta syfte är den, som utredningen närmast haft att överväga, nämligen att överflytta ytterligare en del av de på anstalten ankommande undersökningarna på hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier. Vid valet mellan dessa båda alternativ är till en början att märka, att en utvidgning av anstalten för att få avsedd verkan torde komma att nödvändiggöra en betydligt större ökning av utgifterna för det allmänna än vad som skulle följa av en decentralisering av vissa undersökningar till nämnda laboratorier. Vidare bör beaktas, att en eventuell utbyggnad av anstaltens resurser icke torde kunna genomföras på en gång utan först så småningom, medan en decentralisering på sätt nyss nämnts kan få en omedelbar effekt. Sistnämnda förhållande synes enligt min mening böra tillmätas stor betydelse, då de nu avsedda åtgärderna bör komma till stånd snarast möjligt.

Enbart dessa skäl torde sålunda vara tillräckliga för att man bör stanna för det andra alternativet. Härtill kommer emellertid flera andra omständigheter. Bland annat måste det, såsom i flera remissutlåtanden framhållits, ur beredskapssynpunkt anses önskvärt, att åtminstone en viss decentralisering av ifrågavarande undersökningar äger rum. Vidare bör man icke underskatta värdet av den personliga kontakt mellan uppdragsgivare och uppdragstagare, som endast torde stå att få vid en decentraliserad undersökningsverksamhet.

Den största fördelen med en överflyttning av vissa undersökningar till

hushållningssällskapens laboratorier torde dock vara, att därigenom skapas garantier för att verksamheten vid dessa kan upprätthållas även i fortsättningen. Såsom framgår av vad som tidigare anförts i ärendet har nämligen sagda laboratoriers arbetsuppgifter i avsevärd grad minskats genom att tuberkulos- och kastsjukebekämpandena nu är i det närmaste slutförda. Därest laboratorierna icke tillföres andra arbetsuppgifter, uppkommer därför risk för att de blir nödsakade att upphöra med sin verksamhet. Det lokala intresset av att laboratorierna skall bestå är givetvis stort, men även ur det allmännas synpunkt måste det anses angeläget, att de icke nedlägges. Jag syftar härvid bland annat på det förhållandet, att — såsom jämväl utredningen framhållit — den fortsatta kontrollen av kastsjukan samt det nyligen påbörjade bekämpandet av de smittsamma juverinflammationerna torde förutsätta tillgång till ifrågavarande laboratorier för att kunna effektivt genomföras. Likaså torde laboratorierna vara nödvändiga för att bekämpandet av andra viktiga kreaturssjukdomar av större ekonomisk betydelse för framtiden skall kunna föras med framgång.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter finner jag mig i likhet med remissinstanserna böra tillstyrka utredningens förslag, att vissa av de undersökningar, som för närvarande utföres vid veterinärmedicinska anstalten, skall överflyttas till sällskapens laboratorier.

Jag övergår härefter till detaljerna i utredningens förslag.

Vad först angår frågan om vilka arbetsuppgifter som bör övertagas av de lokala laboratorierna, kan jag ansluta mig till vad utredningen anført i ämnet. Förutom vissa fältundersökningar på uppdrag av veterinärstyrelsen för att utreda förekomst och spridning av smittsamma kreaturssjukdomar torde sålunda böra komma i fråga endast enklare diagnostiska och andra undersökningar av mera rutinmässig karaktär i samband med det lokala bekämpandet av särskilt angivna husdjurssjukdomar eller på uppdrag av myndigheter och enskilda. Jag vill emellertid i detta sammanhang understryka att den uppräknig av olika arbetsuppgifter, som utredningen gjort, varken bör fattas såsom fullständig eller såsom en förteckning över undersökningar, som ovillkorligen skall kunna utföras av alla de laboratorier, varom fråga är. Hänsyn måste nämligen enligt min mening tagas till att laboratoriernas resurser kan variera i icke ringa utsträckning. Dessa synpunkter torde emellertid få beaktas vid den närmare utformningen av reglementet för laboratorierna på så sätt, att en mera allmän formulering användes vid angivandet av laboratoriernas åligganden. I övrigt torde jag här endast behöva beröra det av medicinalstyrelsen framförda önskemålet, att laboratoriernas skyldighet att verkställa fältundersökningar ej blott skall gälla i fråga om förekomst och spridning av smittsamma kreaturssjukdomar utan även rörande s. k. födoämnesförgiftningar. För min del har jag icke något att erinra mot en sådan utvidgning av laboratoriernas arbetsuppgifter. Föreskrift därom bör intagas i nyssnämnda reglemente.

En decentralisering av de sålunda angivna arbetsuppgifterna torde medföra en lämplig avlastning för veterinärmedicinska anstalten. Såsom styrel-

sen för statens institut för folkhälsan framhållit, kommer emellertid laboratoriernas ökade verksamhet att innebära att även institutet befrias från vissa undersökningar, t. ex. bakteriologiska vattenanalyser och undersökningar avseende animalisk livsmedelskontroll.

Såsom redan nämnts förutsätter den nu föreslagna decentraliseringen, att de tio laboratorier, som för närvarande drives av hushållningssällskapen, skall fortsätta sin verksamhet. Detta torde också bli möjligt, om laboratorierna får de arbetsuppgifter, som angivits i det föregående. Å andra sidan kan, såsom lantbruksstyrelsen påpekat, icke för närvarande bedömas huruvida den utvidgning av verksamheten, som decentraliseringen innebär, kommer att kunna tillförsäkra laboratorierna full sysselsättning under någon längre tid. Att jag här uttalat mig för att dessa icke skall nedläggas utan fortsätta sin verksamhet, betyder därför icke något slutligt ställningstagande till frågan, huruvida de samtliga bör äga bestånd för all framtid eller ej. Av samma skäl bör, i överensstämmelse med vad utredningen själv uttalat, spörsmålet om inrättandet av nya laboratorier liksom även utbyggandet av vissa laboratorier till s. k. centrallaboratorier bli beroende av den framtida utvecklingen. Att nu, såsom i några yttranden ifrågasatts, uppgöra en allmän plan härför torde således icke böra komma i fråga. Vidare följer av vad nyss sagts, att de från vissa håll framförda önskemålen om laboratorier i Göteborg och Norrland åtminstone icke för närvarande bör föranleda någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida. Jag vill emellertid samtidigt framhålla, att jag förutsätter, att veterinärstyrelsen följer utvecklingen och, då så kan anses påkallat, till behandling upptar frågan om i vad mån de nuvarande laboratoriernas antal kan minskas eller nya sådana bör tillkomma. I sistnämnda hänseende synes uppmärksamhet icke minst böra ägnas de norrländska intressena.

Vad härefter angår riktlinjerna för laboratoriernas organisation synes enighet råda om att laboratorierna alltjämt bör vara knutna till vederbörande hushållningssällskap liksom även att den nämnd, som redan nu finns för det närmare överinseendet av laboratorieverksamheten, bör bibehållas. För min del hyser jag samma åsikt. Jag har icke heller något att erinra mot utredningens förslag i fråga om nämndens sammansättning. I motsats till vad som föreslagits i några remissyttranden finner jag det sålunda icke erforderligt att föreskriva, att länsveterinären skall vara självskriven ledamot av nämnden. Man torde emellertid kunna utgå från att denne liksom hittills i de flesta fall ändå kommer att insättas i nämnden. Ej heller synes påkallat att föreskriva, att sällskapets sekreterare skall kallas till nämndens sammanträden vare sig han är ledamot av denna eller ej. Nämnden bör således bestå av chefveterinären samt högst fem ledamöter, av vilka högst fyra skall utses av förvaltningsutskottet och en av veterinärstyrelsen. Omfattar laboratoriets verksamhetsområde även annat hushållningssällskap, bör dessutom varje sådant sällskaps förvaltningsutskott äga utse ytterligare en ledamot. Enligt vad bland andra lantbruksstyrelsen och hushållningssällskapens förbund uttalat, bör denne få samma ställning som övriga ledamöter och

icke, såsom utredningen ansett, ha rösträtt endast i frågor av betydelse för det område, han representerar. Att avgöra när sådana frågor föreligger, torde nämligen icke sällan möta svårigheter. Vad slutligen angår nämndens befogenheter har från en del håll gjorts anmärkningar mot utredningens förslag härutinnan. Man har bland annat ansett, att de befogenheter, som av utredningen tillagts nämnden, på några punkter i stället bör tillkomma förvaltningsutskottet, t. ex. att antaga och entlediga extra personal, att inge ansökan om statsbidrag m. m. Enligt min mening synes det finnas ett visst fog för dessa anmärkningar. Det torde emellertid lämpligen få ankomma på Kungl. Maj:t att taga ställning till dessa spörsmål i samband med att reglemente utfärdas för laboratorierna.

Som utredningen framhållit torde det undantagsvis kunna bli fråga om att använda ett kommunalt laboratorium eller liknande som provinslaboratorium. Frågan om vilka bestämmelser som i dylikt fall bör gälla torde få avgöras, då en sådan anordning blir aktuell.

Utredningen har framhållit, att den vid ifrågavarande laboratorier tjänstgörande veterinärpersonalen icke genomgående har de kunskaper och den erfarenhet, som måste anses erforderliga för att de i det föregående omfördäda arbetsuppgifterna skall kunna övertagas av laboratorierna. Men hänsyn härtill och då det även vid nyanställning torde möta svårigheter att erhålla veterinärer med en utbildning, som motsvarar kraven, delar jag utredningens uppfattning, att sagda personal bör beredas tillfälle till kompletterande utbildning. Vad utredningen anfört i fråga om anordnandet av sådan vidareutbildning har icke mött invändningar från remissinstanserna och föranleder ej heller någon erinran från min sida. Såsom utredningen föreslagit torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera, efter framställning av veterinärstyrelsen i samråd med styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt, meddela närmare föreskrifter rörande denna utbildning. I ett par remissutlåtanden har anförts annan mening än utredningens beträffande kostnaderna för utbildningen. Lantbruksstyrelsen synes sålunda för sin del mena, att samtliga dessa kostnader bör bestridas av särskilda medel, medan statskontoret anser desamma böra gäldas av hushållningssällskapen. För egen del finner jag den av utredningen gjorda uppdelningen väl avvägd. Rese- och traktamentskostnaderna för deltagarna i utbildningen bör sålunda bestridas ur det anslag, jag i det följande kommer att föreslå, medan kostnaderna för lön under utbildningstiden torde få utgå från sällskapens allmänna anslag. Vad nu sagts beträffande vidareutbildning av veterinärpersonal torde i tillämpliga delar böra gälla även för det fall, att sådan utbildning befinnes erforderlig för den övriga personalens del.

Jag har icke heller något att erinra mot utredningens andra förslag rörande personalen vid laboratorierna. Bland annat bör således en allmän föreskrift utfärdas om att av hushållningssällskap anställd veterinär, som kompetentförklarats av veterinärstyrelsen, må för sin tjänstgöring räkna tjänstår lika med civila veterinärer i statens tjänst. Att utöver kompetent-

förklaringen fordra, att veterinärstyrelsen särskilt skall ha godkänt de med tjänsten förenade anställningsvillkoren synes knappast behöfligt med hänsyn till att det för statsbidrag skall fordras, att veterinärstyrelsen prövat att laboratoriet organiserats och verksamheten där bedrivs i enlighet med de angivna riktlinjerna. Vid tillsättandet av veterinär befattningshavare bör vidare i tillämpliga delar iakttagas de bestämmelser, som gäller för tillsättning av befattningshavare i allmänhet vid hushållningssällskapen. Dock bör uppenbarligen de befogenheter, som enligt nämnda bestämmelser tillkommer lantbruksstyrelsen, i stället utövas av veterinärstyrelsen. Det sagda innebär, att sistnämnda styrelse skall äga att av kompetenta sökande uppsätta tre på förslag i den ordning, i vilken de anses böra ifrågakomma, samt att laboratoriets huvudman, d. v. s. vederbörande hushållningssällskap, därefter har att utse en av dem. Likaså bör den tekniska personalen tillsättas enligt de grunder, som gäller för befattningshavare i motsvarande lönegrad vid sällskapen.

I övrigt vill jag i detta sammanhang blott framhålla att det, såsom utredningen anfört, bör ankomma på veterinärstyrelsen att utfärda sådana föreskrifter beträffande tjänstgöringen vid laboratorierna, som icke bör inflyta i reglementet för dessa.

I fråga om finansieringen av laboratoriernas verksamhet har utredningen utgått från att det hittills tillämpade systemet skall gälla även i fortsättningen, d. v. s. att verksamheten i första hand skall grundas på inkomster från allmänna sjukdomsbekämpanden samt därutöver på ett fast statligt bidrag. Så gott som samtliga remissinstanser har delat denna uppfattning eller i vart fall icke uttalat sig däremot. I ett par yttranden, bland annat i det som avgivits av hushållningssällskapens förbund, har emellertid ett annat alternativ ifrågasatts, nämligen att i stället för det fasta bidraget till laboratorierna skall utgå bidrag till avlöning av laboratoriernas föreståndare, chefveterinärerna, som i samband därmed skall uppföras på sällskapens personalförteckningar. Det torde icke kunna bestridas, att detta förslag har åtskilligt som talar för sig. Framför allt skulle nämnda befattningshavare därigenom få en tryggare ställning än de med nuvarande anställningsvillkor har. Man torde därför kunna räkna med att förslaget genomförande skulle öka möjligheterna att förvärva och behålla väl kvalificerad personal på dessa befattningar. Emellertid måste man enligt min mening i nuvarande läge iakttaga stor försiktighet, då det är fråga om att inrätta nya tjänster. I förevarande fall tillkommer dessutom, såsom jag i det föregående framhållit, att man nu icke kan avgöra, om samtliga de ifrågavarande laboratorierna bör bestå för framtiden. Under sådana omständigheter finner jag mig i vart fall icke för närvarande kunna tillstyrka det nu angivna förslaget.

Någon ändring av det nuvarande systemet för finansiering av laboratoriernas verksamhet bör alltså icke ske enligt min mening. Vad härefter angår storleken av det fasta bidraget blir denna givetvis beroende av hur stora inkomster laboratorierna kan väntas få av de olika undersökningar, som avses skola utföras där. För sin del har utredningen kommit till det resulta-

tet, att dessa inkomster icke torde bli så stora, att laboratorierna blir självförsörjande. Fastmer har utredningen på grund av att en avsevärd del av det ekonomiska underlaget för laboratorierna bortfallit genom tuberkulosens och kastsjukans tillbakaträngande samt med hänsyn till penningvärdets fall funnit en ökning av det fasta bidraget erforderlig. Å andra sidan har statskontoret föreslagit, att undersökningsavgifterna skall höjas i sådan omfattning, att statsbidraget icke behöver ökas. För min del anser jag, att åtminstone i första hand en viss ökning av statsbidraget bör komma i fråga. Därvid vill jag erinra om att de i årets statsverksproposition (p. 78 och 80) äskade anslagen till åtgärder mot tuberkulos och mot smittsam kastning hos nötkreatur med tillhoppa 175 000 kronor understiger medelsanvisningen för ändamålen för innevarande budgetår.

Utredningen har föreslagit, att det fasta bidraget skall höjas till 30 000 kronor för ett vart av de laboratorier, som utför fullständiga diagnostiska undersökningar, och till 20 000 kronor för varje icke fullt utbyggt laboratorium. Även jag finner det motiverat att göra bidragets storlek beroende av om vederbörande laboratorium är fullt utbyggt eller ej. Jag har därför icke något att erinra mot förslaget i denna del. Däremot är jag icke beredd att förorda en så stor höjning av bidragsbeloppen som ifrågasatts. Vad utredningen anfört till stöd för sitt förslag i ämnet torde nämligen enligt min mening grunda sig på alltför osäkra beräkningar. Närmare uppgifter saknas sålunda både i fråga om det hittillsvarande ekonomiska resultatet av laboratoriernas verksamhet och i fråga om vad detta resultat kan väntas bli efter genomförandet av de nu framlagda förslagen. Ytterligare upplysningar på dessa punkter har icke heller varit möjliga att få. Under sådana omständigheter anser jag, att man tills vidare och i vart fall för år 1953 bör kunna bestämma bidraget till lägre belopp än vad utredningen ansett sig böra föreslå. För min del vill jag därför förorda, att bidraget skall utgå med 20 000 respektive 15 000 kronor för nämnda år. Jag förutsätter emellertid härvid, att frågan om bidragsbeloppens storlek skall upptagas till förnyad prövning, så snart man mera säkert kan bedöma, vilken inverkan de nu föreslagna åtgärderna kommer att få beträffande laboratoriernas ekonomiska ställning.

Då man enligt utredningen kan räkna med att under året högst sex av de tio laboratorierna skall kunna anses fullt utbyggda, behöver sålunda för ifrågavarande bidrag beräknas ($6 \times 20\,000 + 4 \times 15\,000 =$) 180 000 kronor. Härutöver bör emellertid upptagas ett särskilt belopp till täckande av kostnaderna för resor och traktamenten till personal, som skall delta i förut omförmälda vidareutbildning. För detta ändamål torde böra beräknas högst 20 000 kronor. Anslaget till Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier bör alltså för nästa budgetår uppföras med ($180\,000 + 20\,000 =$) 200 000 kronor. Eftersom varje laboratorium för närvarande åtnjuter ett bidrag å 10 000 kronor, innebär detta en ökning av medelsbehovet med ($200\,000 - 100\,000 =$) 100 000 kronor.

Vad slutligen angår veterinäravdelningarna hos Stockholms läns och stads samt Uppsala läns hushållningssällskap har dessa icke närmare berörts av utredningen i förevarande sammanhang, eftersom det för närvarande icke bedrivs någon laboratorieverksamhet i nämnvärd omfattning vid dessa avdelningar. Häremot har vissa remissinstanser, främst från sagda båda län, gjort anmärkning och bland annat uttalat, att bidrag borde kunna utgå även i dylika fall. Med hänsyn till att dessa avdelningar kommer att bli sysselsatta med kastsjukebekämpandet även under innevarande år, synes bidragsfrågan icke behöva upptagas till prövning förrän i samband med anslagsäskandena för år 1954. Såsom utredningen anfört bör dock den i det föregående föreslagna allmänna bestämmelsen om rätt till tjänstårsberäkning gälla jämväl beträffande veterinär hos hushållningssällskap, som icke anordnat laboratorium eller som bedriver laboratorieverksamhet i allenast begränsad omfattning.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda reglemente för hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier ävensom de övriga föreskrifter, som vid bifall till mina i det föregående framlagda förslag må finnas erforderliga.»

Utskottet.

De förslag, som Kungl. Maj:t framlagt i förevarande proposition, synes utskottet vara väl ägnade att å ena sidan avbörda statens veterinärmedicinska anstalt en del arbetsuppgifter av rutinnatur och å andra sidan skapa bättre förutsättningar för den fortsatta verksamheten vid hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier.

I fråga om laboratoriernas arbetsuppgifter har utskottet icke något att erinra mot departementschefens uttalanden. Såsom departementschefen framhållit torde dessa arbetsuppgifter göra det möjligt för de tio laboratorier, som för närvarande drives av hushållningssällskapen, att fortsätta sin verksamhet. Utskottet har i detta sammanhang uppmärksammat spörsmålet, huruvida antalet laboratorier framdeles kan behöva minskas eller nya sådana bör tillkomma. I anledning härav vill utskottet understryka departementschefens uttalande, att veterinärstyrelsen bör följa utvecklingen och, då så kan anses påkallat, upptaga denna fråga till behandling. Med beaktande av att det för närvarande icke finns några veterinärbakteriologiska laboratorier norr om Västerås, synes det utskottet särskilt angeläget, att veterinärstyrelsen vid en eventuell omprövning kommer att ägna speciell uppmärksamhet åt de norrländska intressena härvidlag.

Vad härefter angår riktlinjerna för laboratoriernas organisation och vidareutbildningen av den veterinära personalen vid dessa biträder utskottet de förslag, som framlagts i propositionen.

Beträffande finansieringen av laboratoriernas verksamhet delar utskottet

Kungl. Maj:ts uppfattning att det hittills tillämpade systemet skall gälla även i fortsättningen. Detta innebär, att verksamheten i första hand skall bekostas av inkomster från allmänna sjukdomsbekämpanden samt därutöver av ett fast statligt bidrag. I fråga om statsbidragets storlek har Kungl. Maj:t med hänsyn till de alltför osäkra beräkningsgrunder, som för närvarande föreligger, frångått utredningens förslag och tills vidare förordat lägre bidragsbelopp än utredningen föreslagit för verksamheten. Utskottet ansluter sig för sin del till Kungl. Maj:ts hemställan, som innefattar att årligen 20 000 kronor skall utgå till laboratorium, som utför fullständiga diagnostiska undersökningar, och 15 000 kronor till varje icke fullt utbyggt laboratorium. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet emellertid, att frågan om bidragsbeloppens storlek skall upptagas till förnyad prövning, så snart man mera säkert kan bedöma, vilken inverkan de nu föreslagna åtgärderna kommer att få beträffande laboratoriernas ekonomiska ställning.

Den i propositionen framlagda anslagsberäkningen har — liksom Kungl. Maj:ts framställning i övriga tidigare ej berörda delar — icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

1) medgiva, att vissa av statens veterinärmedicinska anstalts arbetsuppgifter må i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i det föregående, överflyttas till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier;

2) å riksstaten för budgetåret 1953/54 under nionde huvudtiteln till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier* anvisa ett anslag av 200 000 kronor.

Stockholm den 10 april 1953.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Jon Jonsson, Näslund, Eskilsson, Bertil Andersson, Einar Persson, Mossberger, William Ohlsson, Sigfrid Larsson och Johan Persson; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö*, Andersson i Hyssna, Antby och Pettersson i Dahl, fru Eriksson i Hallstahammar samt herrar Ekdahl*, Agerberg, Utbult*, Lindström* och Stenberg*.

* Ej närvarande vid justeringen.